

بیت

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ ابلاغ: ۱۳۹۹/۰۷/۲۸

معاونت پژوهشی / دفتر برنامه ریزی و ارزیابی پژوهشی

آمین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ:
شماره:

مقدمه

به طور کلی سیستم‌های ایده‌یابی در حکمرانی بر این اصل استوار است که "وقتی به مردم تفویض اختیار می‌کنید که مشکلات شما را حل کنند آنها احساس احترام و شخصیت می‌کنند."^۱ این حس احترام و شخصیت نه یک موهبت اهدایی از سوی حاکمیت بلکه وظیفه حاکمیت است و از حقوق اولیه مردم است از سوی دیگر توجه به نظر مردم در اداره حکومت یکی از مهمترین ارکان حکومنداری در اسلام است، چنانچه امام علی (ع) در یکی از وظایف مردم در قبال حکمرانان را "النصیحه فی الهشد و المغیب"^۲ بیان نموده و آنرا از جمله حقوق حکومت نسبت به مردم می‌دانند و تأکید دارند که مردم چه در حضور و چه پنهان نقائص، کاستی و نظراتشان را با حاکمیت در میان بگذارند. بنابراین سامانه ایده می‌تواند یکی از گام‌های مهم برای احیای حقوق عامه باشد. باید به این نکته توجه جدی داشت که سامانه‌های ایده‌یابی صرفاً یک نرم افزار نیست. این سامانه‌ها یک نظام فرآیندی و یک زیست بوم سازمانیست که ورودی آن "چالش‌ها و مسائل سازمانی" است که در فرآیندی دقیق "کارشناسی و ارزیابی شده" است و خروجی آن نیز "راهکارهای خدمت رسانی" است که به صورت دقیق "پیاده‌سازی" آن در بدنه دستگاه قضائی پیگیری و رصد خواهد شد.

در همین راستا ریاست محترم قوه قضائیه در تاریخ ۱۳۹۸/۳/۲۵ طی مرقومه‌ای تأکید کردند: "نیل به «قوه قضائیه تراز انقلاب اسلامی» در گام دوم، بدون مشارکت و نقش‌آفرینی مردم، نخبگان و دلسوزان انقلاب ممکن نیست. در مدت کوتاهی که از مسئولیت در قوه قضائیه می‌گذرد، و پیش از آن نیز خصوصاً در دوره خدمت در

^۱ Managing an Idea System /Center for Innovation & Transformational Change (CITC)/ Harvard- Longwood Campus

^۲ خطبه ۳۴ نهج البلاغه "أیها الناس، أن لی علیکم حقاً و لکم علی حق. فأما حقکم علی فالنصیحه لکم، و توفیر فینکم، و تعلیمکم کی لا تجهلوا، و تأدیبکم کیما تعلموا. و أما حقی علیکم، فالوفاء بالبیعة، و النصیحة فی الهشد و المغیب، و أجابة حین أدعوکم، و الطاعة حین أمرکم"

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ:
شماره:

آستان قدس رضوی، از نظرات ارزشمند کاربران رسانه‌های اجتماعی استفاده کرده‌ام و از این پس نیز امیدوارم خادمان ملت را در ساخت قوه قضائیه‌ای مردمی، انقلابی و ضد فساد یاری کنید."

به همین جهت شیوه نامه اجرایی اداره سامانه ایده قوه قضائیه به منظور تحقق اهداف ذیل تهیه و تدوین شد.

اهداف کلان

- سیاستگذاری مشارکتی در راستای حل مسایل قوه قضائیه در پاسخ‌گویی به مطالبات عمومی؛
- استفاده حداکثری از ظرفیت فضای مجازی برای برقراری ارتباط با نخبگان و صاحبان ایده؛
- نیل به «قوه قضائیه تراز انقلاب اسلامی» در گام دوم انقلاب اسلامی؛

اهداف عملیاتی

- ایجاد نظام ایده یابی در جهت تکمیل نظام نوآوری در سطح قوه قضائیه و فعال سازی چرخه ایده تا پدیده؛
- شناسایی چالش‌ها و تبدیل آن‌ها به مساله، تولید راهکارهای حل مساله، اصلاح یا تکمیل رویکردها، دستورالعمل‌ها، آیین نامه‌ها و رویه‌ها؛
- حرکت در جهت ایجاد دلگرمی و احساس آرامش و امنیت در میان نخبگان و مردم در جهت اعمال حق مالکیت بر سرنوشت خود در چارچوب حاکمیت؛
- ارائه تصویری از حرکت عالمانه دستگاه قضا در جهت تحول قوه قضائیه؛
- ارائه تصویری از دل سپردن و گوش دادن به بیان و ایده‌های مردمی؛
- ایجاد امید به اصلاح امور مبتنی بر نظرات کارشناسی نخبگان و خبرگان؛

تاریخ:
شماره:

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

- ایجاد شبکه‌ای از ایده‌پردازان خلاق برای حل مسائل مستحدثه قوه قضائیه؛

تعاریف

ماده ۱- در این شیوه‌نامه عبارات زیر در معانی مربوطه به کار رفته است:

پژوهشگاه: پژوهشگاه قوه قضائیه؛

دبیرخانه: آن قسمت از ارکان صف سامانه ایده است که کلیه امور اداری از جمله ثبت نام، تفکیک ایده‌ها،

ارزیابی ایده‌ها و انتخاب ایده و ایده‌پردازان برتر را مدیریت و هدایت می‌نماید.

سامانه: سامانه ایده پژوهشگاه قوه قضائیه؛

شورا: شورای راهبری ایده که تصمیم نهایی در خصوص تایید یا عدم تایید ایده‌ها را اتخاذ می‌نماید.

ایده: پیشنهادی است که در جهت حل مسائل، بهبود فرایندها و یا ارتقاء عملکرد قوه قضائیه در بازه زمانی

مشخص به سامانه ایده قوه قضائیه ارسال شده باشد.

جشنواره: برنامه‌ای است که در مدتی معین و به صورت دوره‌ای برای کشف استعدادهای برتر و ایجاد رقابت

برای ارتقاء کیفیت و معرفی ایده‌های ناب و اهداء جوایز به برجسته‌ترین ایده‌ها برگزار می‌شود.

دریافت ایده

ماده ۲- پژوهشگاه موظف است حداکثر تا سه ماه پس از تصویب این شیوه نامه، سامانه ای را در بستر وب

طراحی و به منظور دریافت، پردازش و طی فرایندهای مربوطه عملیاتی نماید.

ماده ۳- دریافت ایده‌ها با دو فرآیند عمده انجام خواهد شد:

تاریخ:
شماره:

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

۱. دریافت توده‌ای ایده‌ها؛

۲. دریافت ایده‌ها از طریق جمع سپاری و با اعلام فراخوان‌های عمومی برای حل مسائل خاص؛

ماده ۴ - به منظور تمرکز مدیریت و نظارت بر حسن انجام کار سامانه ایده دبیرخانه‌ای در ذیل دفتر برنامه‌ریزی و ارزیابی پژوهشی تشکیل می‌شود که به تعداد مورد نیاز کارمند، پژوهشگر و ملزومات اداری دارد.

ارزیابی اولیه های دریافتی

ماده ۵ - ارزیابی اولیه ایده‌ها توسط کارشناسان دبیرخانه سامانه ایده انجام می‌شود. ارزیابی ایده‌ها مبتنی بر مدل طراحی شده و شاخص‌های آن است. کاربرد مربوطه پیوست این آیین‌نامه است.

ماده ۶ - پس از ارزیابی اولیه در صورت داشتن شرایط ابتدایی، ایده برای ارزیابی تخصصی به یک پژوهشگر به عنوان پژوهشگر اصلی و در صورت نیاز حداقل یک پژوهشگر به عنوان پژوهشگر فرعی ارجاع می‌شود. تبصره: ایده‌های ساده و کاربردی نیازی به ارسال به پژوهشگرهای تخصصی ندارند و به تشخیص دبیرخانه در دستورکار کمیته راهبری قرار داده می‌شوند.

ماده ۷ - هر پژوهشگر موظف است به طور مستقل نسبت به اظهار نظر در خصوص ایده دریافتی مبادرت کرده و نتیجه را حداکثر ظرف ده روز پس از دریافت به دبیرخانه اعلام نماید.

ماده ۸ - دبیرخانه موظف است برای هر کدام از مراحل ارزیابی، کاربرگ‌های اختصاصی طراحی نماید تا مستندسازی لازم انجام شده و در فرآیند مدیریت دانش نیز بهره برداری‌های تخصصی انجام شود.

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ:
شماره:

ارزیابی تخصصی ایده های دریافتی

ماده ۹ - ارزیابی تخصصی ایده ها توسط توسط یکی از اعضای هیات علمی یا پژوهشگران (تحت نظارت یکی از اعضای هیئت علمی) هر پژوهشکده انجام می شود. ارزیابی ایده ها در این مرحله مبتنی بر شاخص های ۱۷ گانه آن است. کاربرد مربوطه پیوست این آیین نامه است.

ماده ۱۰ - نتیجه ارزیابی پژوهشکده ها می بایست در قالب یکی از نظرات کارشناسی زیر به دبیرخانه اعلام گردد.

۱- ایده شرایط کافی برای پیاده سازی را دارد. هم اثربخش است و هم موانع اندکی پیش روی پیاده سازی آن است.

۲- ایده برای پیاده سازی نیاز به مطالعات کارشناسی جامع تری دارد. در این حالت RFP برای مطالعات بعدی تهیه می شود. (در میزان اثربخشی آن و موانع پیش روی آن برای پیاده سازی ابهام وجود دارد).

۳- ایده شرایط کافی برای پیاده سازی را ندارد. (یا تکراریست، یا قبلا اجرا شده است، یا به لحاظ هزینه-فایده ارزش ندارد، یا به لحاظ قانونی و شرعی دچار مشکل است، یا موانع زیاد و اثربخشی پایینی دارد).

۴- ایده به لحاظ مقتضیات زمانی باید در آینده مجددا بررسی شود.

ماده ۱۱ - پس از ارزیابی تخصصی ایده توسط پژوهشکده یا پژوهشکده ها، در صورتیکه نظر پژوهشکده یکی از بند های ۱ یا ۲ ماده ۱۰ باشد، پرونده ای مشتمل بر ایده، نظرات تخصصی پژوهشکده یا پژوهشکده ها و کاربرد های تکمیل شده توسط دبیرخانه تهیه و تکمیل شده و در دستور کار شورا قرار می گیرد.

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ:
شماره:

ماده ۱۲ - پس از ارزیابی تخصصی ایده توسط پژوهشکده یا پژوهشکده‌ها، در صورتیکه نظر پژوهشکده یکی از بند های ۳ یا ۴ ماده ۱۰ باشد، پرونده بایگانی شده و موضوع از طریق سامانه به اطلاع ایده‌پرداز خواهد رسید.

ماده ۱۳ - نتیجه اقدامات باید در هر مرحله از طریق سامانه به اطلاع ایده‌پرداز رسانده شود. در صورتی که در هر مرحله نیاز به اخذ توضیحات بیشتر یا رفع ابهام از ایده‌پرداز باشد موضوع از طریق دبیرخانه به منظور رفع نقص به اطلاع ایده‌پرداز خواهد رسید.

ماده ۱۴ - دبیرخانه موظف است این فرآیند را تا پیاده‌سازی ایده و اخذ بازخورد و مستندسازی آن، در سازمان پیگیری نماید.

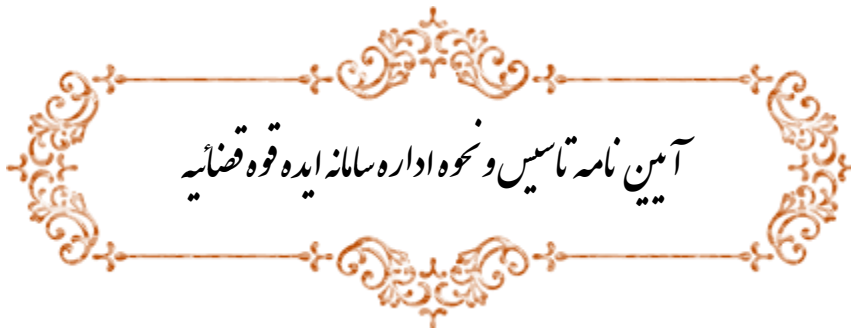
ماده ۱۵ - دستور جلسات شورا حداقل دو روز قبل از جلسه از طریق کارتابل دبیرخانه سامانه ایده به اعضا ارسال می‌گردد. با توجه به تنوع موضوعات ایده‌پردازی و ضرورت بررسی ابعاد ایده‌ها، اعضا مکلفند پیش از برگزاری جلسه جوانب ایده‌ها را بررسی نموده و برای تبیین نظرات کارشناسی آمادگی لازم را کسب نمایند.

شورای راهبری سامانه ایده

ماده ۱۶ - اعضاء "شورای راهبری سامانه ایده" عبارتند از :

۱. رئیس پژوهشگاه قوه قضائیه (رئیس جلسه)
۲. معاون پژوهشی پژوهشگاه قوه قضائیه
۳. رؤسای پژوهشکده‌های پژوهشگاه قوه قضائیه یا نماینده رسمی ایشان

تاریخ:
شماره:

۴. مدیر برنامه ریزی و ارزیابی پژوهشی پژوهشگاه قوه قضائیه (دبیر جلسه)
۵. نماینده معاونت‌های قوه قضائیه بنا به دعوت دبیرخانه
۶. نماینده حوزه ریاست قوه قضائیه
۷. دو نفر از قضات با تجربه (حسب ضرورت و دعوت دبیرخانه)
۸. کارشناس علمی سامانه ایده
۹. کارشناس اجرایی و فرآیندهای داخلی سامانه ایده (مسئول هماهنگی جلسه)
۱۰. کارشناسان دبیرخانه سامانه ایده (حسب ضرورت)
۱۱. کارشناسان و صاحب نظران حقوقی، قضائی و ... (حسب ضرورت)
۱۲. مسئولان قضائی و مدیران مرتبط با موضوع مطرح شده در جلسه (حسب ضرورت)

ماده ۱۷ - وظیفه شورا عبارت است از:

- ۱- بررسی و تصویب یا رد ایده‌هایی که از سوی دبیرخانه در دستور جلسه قرار گرفته است.
- ۲- نظارت و ارزیابی (بازخورد) سامانه؛
- ۳- اتخاذ سایر تصمیماتی در خصوص ایده‌ها به منظور تصویب آنها؛
- ۴- سیاستگذاری کلان پیشبرد امور سامانه ایده؛

ماده ۱۸ - وظیفه رئیس شورا عبارت است از:

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

تاریخ:
شماره:

۱- اداره جلسات شورای راهبری؛

۲- نظارت بر تهیه گزارشات دوره‌ای از عملکرد سامانه برای ارسال به ریاست قوه؛

ماده ۱۹ - وظیفه دبیر عبارت است از:

۱- ارائه گزارشی از کم و کیف ایده های بارگذاری شده در سامانه از جلسه قبل تا تاریخ جلسه؛

۲- پیگیری دریافت نتایج ارزیابی های ایده ها از کارشناسان دبیرخانه و پژوهشکده ها؛

۳- تهیه گزارش فصلی از بانک ایده های تشکیل شده؛

۴- تهیه گزارش در خصوص ایده های اجرایی شده؛

۵- برگزاری منظم جلسات شورا، هر هفته یک بار؛

۶- پیگیری مصوبات شورا و سایر امور محوله مرتبط با سامانه ایده تا حصول نتیجه؛

ماده ۲۰ - شیوه برگزاری جلسات شورای راهبری به شرح زیر است.

۱. قرائت قرآن؛

۲. در صورت صلاحدید سخنرانی رئیس و یا دبیر جلسه پیش از دستور جلسه؛

۳. قرائت دستور جلسه توسط دبیر جلسه؛

۴. ارائه گزارش مصوبات جلسات قبلی، ارائه گزارش ایده های ارسالی به نهادها و ارائه گزارش امور محوله به

اعضاء؛

تاریخ:
شماره:

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

۵. ارائه گزارش ارزیابی ایده توسط کارشناسی که ایده را مورد ارزیابی (اعم از ارزیابی مرحله اول یا دوم) قرار داده است.

۶. تبادل نظر در مورد ایده‌ها بین اعضا پس از بیان نظر کارشناس ارزیاب؛

۷. رای‌گیری در مورد هر ایده؛

۸. مراحل ۵، ۶ و ۷ تا پایان بررسی ایده‌هایی که در دستور جلسه است ادامه خواهد یافت.

۹. در رأی‌گیری‌ها اصل بر اجماع است اما در صورت ضرورت، نظر دو سوم حاضران جلسه مد نظر خواهد بود.

ماده ۲۱ - در شورا یکی از تصمیمات زیر درباره ایده گرفته می‌شود:

۱. **پایان:** ایده امکان تبدیل شده به راهکار - خدمت یا فناوری را ندارد.

۲. **ادامه:** ایده امکان تبدیل شدن به راهکار - خدمت یا فناوری را دارد و برای پیاده‌سازی ابلاغ شود.

۳. **توقف:** ایده امکان تبدیل شدن به راهکار - خدمت را دارد اما در حال حاضر مقتضیات آن فراهم نیست، بنابراین در زمان مشخصی در آینده مجدداً در دستور کار قرار گیرد.

۴. **بازبینی:** ایده نیاز به بررسی و مطالعات کارشناسی بیشتری دارد.

ماده ۲۲ - شورا می‌تواند برای تصویب ایده از متخصصان موضوع برای شرکت در جلسه دعوت نماید یا موضوع را جهت اظهار نظر کارشناسی به افرادی خارج از پژوهشگاه ارسال کند.

تاریخ:
شماره:

آیین نامه تاسیس و نحوه اداره سامانه ایده قوه قضائیه

ماده ۲۳ - پژوهشگاه می تواند برای تقدیر از افرادی که ایده‌هایی را در سامانه ارسال کرده‌اند هر ساله جشنواره ای را برگزار و از تعدادی از ایده‌ها و ایده‌پردازان تقدیر نماید. شیوه نامه اجرایی این ماده حداکثر پس از سه ماه از تصویب این آیین‌نامه تهیه و به تصویب خواهد رسید.

ماده ۲۴ - مالکیت فکری ایده ارسالی بر اساس ضوابط آیین نامه مالکیت فکری پژوهشگاه است.

ماده ۲۵ - تصمیم شورا در خصوص تصویب یا رد ایده‌ها قطعی است.

این شیوه نامه به استناد مصوبه شماره شورای پژوهشی پژوهشگاه قوه قضائیه در ماده و تبصره در تاریخ ۱۳۹۹/۷/۲۸ به تصویب رسید و از تاریخ تصویب قابل اجرا است.